PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R.
I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 100 (199) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, piątek 31 sierpnia 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Izwiestja 29.VIII w koresp. (Borysowa) z Rygi piszą, że łotewski dziennik prawicowy „Latwijas Sargs" zamieścił notatkę o pogłoskach, kursujących w Rydze o tajnem porozumieniu pomiędzy rządami polskim i sowieckim w sprawie podziału państw bałtyckich między Polską i Z. S. R. R. Litwa i część Łotwy według tych pogłosek miałaby przypaść Polsce, pozostała część Łotwy i Estonji—Z. S. R. R. „Izwiestja" informują, że „Latwijas Sargs", nie wierząc w rzeczowość tych pogłosek, zasięgnął opinji swego korespondenta warszawskiego, który doniósł, że pogłoski tego rodzaju kursują również i w Polsce, gdzie nie brak polityków wrogo usposobionych względem Łotwy; roszczenia niektórych polityków polskich sięgają nietylko w kierunku zagarnięcia kilku gmin powiatu Łukszańskiego, lecz i portu lipawskiego. „Izwiestja" przypominają, że już swego czasu rząd sowiecki zaprzeczył tym pogłoskom. Istnieją więc — zdaniem dziennika sowieckiego — koła, którym zależy na szerzeniu tego rodzaju pogłosek, „a co to są za koła — piszą „Izwiestja" — dowiadujemy się od warszawskiego koresp. „Latwijas Sargs". Pogłoski te — zdaniem „Izwiestji" — mają na celu wywołanie obawy w państwach bałtyckich co do zagrożenia ich niepodległości w celu rzucenia ich w objęcia Polski, jako „gwarantki państw bałtyckich".

Izwiestja 29.VIII w korespondencji (Borysowa) z Rygi p. n. „Odpowiedź Woldemarasa Piłsudskiemu", zamieszcza przemówienie litewskiego premjera w Ucianach, na zjeździe chłopskim.

Koreps. pisze m. inn.: „Nie zważając na to, że ostatniemi czasy na Litwie odbył się cały szereg zjazdów, na których występowali kierownicy polityki litewskiej, Woldemaras osobiście powstrzymywał się od wystąpień, a przeto jego mowa, mająca charakter programowy, i wypowiedziana właśnie w chwili obecnej ,w przededniu sesji Rady Ligi Nar., ma charakter celowego oświadczenia, zwróconego zarówno pod adresem Polski jak i Genewy." Korespondent dowiedział się ze źródeł wiarogodnych, że mowa Woldemarasa była przygotowana już dawno i treść jej już uprzednio była znana w litewskich kołach politycznych.

PAKT KELLOGG'A A ZSRR.

Izwiestja 29.VIII w art. wst. p. n. „Dwa programy" omawia stanowisko, zajęte przez prasę niemiecką i włoską wobec podpisanego dn. 27 b. m. paktu Kellogg'a. Zdaniem Izwiestji — wszystkie zasadnicze problemy świata kapitalistycznego, które w każdej chwili są w stanie wywołać kataklizm wojny, w pakcie Kellogga zostały pominięte. „Ani problemat stosunków niemieckich z Ententą, obostrzony ostatniemi czasy przez zawarcie porozumienia angielsko-francuskiego, ani napięcie stosunków włosko-francuskich, jak również włosko-jugosłowiańskich, nie zostały złagodzone ani na jotę przez układ paryski. A jeśli dodać do tego jeszcze oświadczenie inicjatorów paktu, że ten ostatni nie ma żadnego wpływu na kwestję rozbrojenia, dalej to, że zbrojenia nietylko nie zmniejszyły się, lecz wręcz przeciwnie, rosną w zastraszającem tempie, wreszcie, że termin zwołania komisji rozbrojeniowej odwleka się w nieskończoność — to obraz sytuacji staje w pełni światła i barw"... Zdaniem dziennika — tylko sowiecki projekt, wyłączający wojnę, mógłby przynieść rzeczywiste zapewnienie pokoju.

Co się zaś tyczy paktu Kellogga, to już drugiego dnia po jego podpisaniu, dla każdego stało się rzeczą jasną, że „samo nieuchwytne zobowiązanie do nieprowadzenia wojny napastniczej wcale nie jest wystarczające do wyłączenia tego rodzaju wojny"... Bez zlikwidowania niesamowitego wręcz wzrostu zbrojeń i bez systematycznego doprowadzenia do zupełnego rozbrojenia — zobowiązania paktu Kellogg'a pozostaną martwą literą.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Poslednija Nowosti 28.VIII donoszą, że Trocki nadesłał z Wiernyja do prezydjum komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej swe uwagi do projektu programu tej międzynarodówki. W uwagach tych podtrzymuje Trocki swoje znane z poprzednich enucjacji stanowisko, według którego Rosja socjalistyczna nie może istnieć w otoczeniu państw kapitalistycznych i dla jej istnienia niezbędna jest światowa rewolucja komunistyczna.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

Wisty 21.VIII omawiają projekt członka ukraińskiej partji komunistycznej Jewtuszenko o utworzeniu „towarzystwa dla zwalczania antysemityzmu". Towarzystwo to będzie miało na celu zwalczanie wszystkich objawów antysemityzmu w ZSRR, propagandę przeciwko antysemityzmowi oraz naukowe badanie powodów antysemityzmu, jako zjawiska socjalnego.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

Prawda 24.VIII donosi o wprowadzeniu 7-godzinnego dnia pracy w fabrykach trustu „Gosznak" w Leningradzie i w Moskwie.

Krasnaja Gazeta 12.VIII ogłasza odezwę obwodowego komitetu wykonawczego sowietów w Leningradzie w sprawie likwidacji niepiśmienności wśród robotników leningradzkich. Odezwa wiąże tą sprawę z całokształtem polityki socjalnej rządu sowieckiego oraz z koniecznością urzeczywistnienia ideałów socjarozumu.

Krasnaja Gazeta 12.VIII ogłasza uchwałę komisarjatu ludowego oświaty w sprawie uprawnień dzieci fachowców technicznych, zatrudnionych w przemyśle i w sowieckich instytucjach państwowych. Uchwała ta nadaje dzieciom wymienionych fachowców podczas studjów w sowieckich szkołach powszechnych i średnich uprawnienia, z których korzystają dzieci robotników.

Trud 1.VIII. donosi, że C. K. sowieckiego Z. M. K. zwrócił się do C. K. W. sowietów i do rady komisarzy ludowych ZSRR. z prośbą o skrócenie dnia pracy nieletnich, zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych, w których wprowadzono 7-godzinny dzień pracy, z 6 do 5 godzin.

Trud 1.VIII. omawia konieczność walki z alkoholizmem w ZSRR., witając z uznaniem uchwałę leningrandzkich związków robotniczych o zamknięciu piwiarni w dzielnicach robotniczych miasta oraz uchwałę leningradzkiego sowietu, który zabronił sprzedaży napojów alkoholowych w dni świąteczne. Pismo wskazuje na niebezpieczeństwo alkoholizmu i na znaczny rozwój tego niebezpieczeństwa w ciągu ostatnich lat. Cały ciężar walki z alkoholizmem powinien spaść, zdaniem pisma, na robotnicze związki zawodowe.

SPRAWY KOŚCIELNE.

Wozrożdenje 25.VIII ogłasza przedruk z pisma „Ukraińsky Prawosławny Błagowistnik", które ukazuje się w Charkowie i wydawane jest przez synod ukraińskiej autokefalicznej cerkwi prawosławnej („obnowleńców"). Pismo to donosi, między innemi, o zezwoleniu władz sowieckich na powrót prawosławnego egzarchy Ukrainy, metropolity Michała do Kijowa. Zezwolenie to jest skutkiem porozumienia, które nastąpiło pomiędzy metropolitą Sergjuszem w Moskwie a rządem ZSRR. W swoim czasie wydalony był metropolita Michał z Kijowa, jako biskup „tichonowskiej" orjentacji. Natychmiast po powrocie do Kijowa zwołał metropolita Michał zjazd biskupów „tichonowskich" i poczynił inne kroki organizacyjne. Pismo podaje, że w Charkowie odbył się sobór ukraińskiej autokefalicznej cerkwi prawosławnej. Metropolita tej cerkwi Pimien oświadczył w swoim przemówieniu, iż przed zwołaniem soboru synod autokefalicznej cerkwi poczynił kroki w celu zaproszenia przedstawicieli cerkwi „tichonowskiej" do udziału w soborze. Delegacja synodu odwiedziła w Kijowie metropolitę Michała, który odmówił jednak wraz z podwładnym mu duchowieństwem udziału w soborze.

Russkoje Wremia 26.VIII ogłasza artykuł, zwrócony przeciwko metropolicie Antonjuszowi, prezesowi synodu biskupów rosyjskich na emigracji. Wbrew ogólnej tendencji monarchistycznej wymienionego pisma, artykuł utrzymany jest w niezwykle gwałtownym tonie. Pismo oświadcza, że metropolita Antonjusz ‚ukarany został przez Boga pozbawieniem rozumu".

SPRAWY GOSPODARCZE.

Ekonomiczeskaja żyzń 28.VIII omawia w art. wstępnym „aktualne zadania przemysłu sowieckiego". Według pisma do tych zadań należą przedewszystkiem uprzemysłowienie ZSRR oraz obniżenie kosztów produkcji w przemyśle. Skup zboża stwierdził, iż produkcja przemysłu sowieckiego nie jest w stanie nadążyć zwiększonym potrzebom wsi sowieckiej oraz, że plany produkcyjne wyższych instytucji gospodarczych nie są przez przemysł wykonywane. Jest to zjawisko, któremu po należytym zbadaniu jego powodów należy położyć kres.

Ekonomiczeskaja żyzń 28.VIII podaje, że budowa basenu naftowego w Tuapse i wiaduktu naftowego, który miał połączyć Groznyj z Tuapse, nie została ukończona w projektowanym terminie. Wobec tego otwarcie tych urządzeń nie będzie mogło nastąpić 1-go września r. b. i zostanie odroczone na czas nieokreślony.

Ekonomiczeskaja żyzń 29.VIII donosi, że „Gławtop" zawiadomił prezydjum sowietu miejskiego w Moskwie, iż wobec pewnych trudności podczas państwowej eksploatacji lasów ludność Moskwy znaleźć się może podczas zimy 1928/29 roku w niebezpieczeństwie braku środków opałowych. „Gławtop" prosi sowiet miejski o zakomunikowanie tej obawy ludności stolicy, która natychmiast powinna zaopatrzyć się w opał drzewny o własnych środkach, nie licząc na pomoc „Gławtopu".

Prasa sowiecka z drugiej połowy sierpnia notuje znaczną zwyżkę cen zboża i pieczywa we wszyst-

kich dzielnicach ZSRR. Dotyczy to szczególniej Ukrainy sowieckiej, na której faktyczne ceny zboża i pieczywa są obecnie trzykrotnie wyższe od cen urzędowych. Wobec tej okoliczności skup zboża przez państwowe instytucje aprowizacyjne napotyka na poważne trudności.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Krasnaja Armija 14.VIII donosi o licznych wypadkach agitacji kontrrewolucyjnej wśród żołnierzy sowieckich na Ukrainie i wzywa wojskowych do przeciwdziałania tej agitacji przez zatrzymywanie agitatorów i przekazywanie ich władzom GPU.

Komsomolskaja Prawda 17.VIII donosi o przygotowywanych odwiedzinach delegacji moskiewskich związków zawodowych w Charkowie. Odwiedziny te będą odpowiedzią na pobyt delegacji robotników charkowskich w Moskwie i demonstracją solidarności RSFSR z USRR.

Nowoje Wremia 21.VIII. ogłasza podpisany przez inż. Wojnowskiego-Krygiera protest związku rosyjskich kolei prywatnych w Paryżu przeciwko emisji sowieckiej pożyczki kolejowej. Związek oświadcza, iż dokonana przez Sowiety nacjonalizacja kolei prywatnych w Rosji jest aktem bezprawnym i nieważnym oraz że właściciele kolei prywatnych w Rosji dojdą w tej lub innej formie w przyszłości swych praw.

Poslednija Nowosti 22.VIII donoszą, że niemieckie przedsiębiorstwa przemysłowe, które prowadzą handel z ZSRR, stworzyły wspólny komitet, który kierować będzie akcją handlową i finansową wszystkich zainteresowanych firm niemieckich w stosunku do Rosji.

Poslednija Nowosti 26.VIII ogłaszają komunikat sowieckiej ajencji Tass o wykryciu przeciwsowieckiej organizacji szpiegowskiej i przemytniczej w Leningradzie. 30 osób aresztowano.

Wozroždenje 26.VIII ogłasza oświadczenie Mielgunowa, zatytułowane „Nie mogę milczeć". Oświadczenie to omawia stanowisko Burcewa w sprawie organizacji „Bratstwo Russkoj Prawdy" i zarzutów, poczynionych tej organizacji przez pismo wileńskie „Nowaja Rosija". Mielgunow podziela wszystkie te zarzuty i żąda zwołania komosji, złożonej z kilku wybitnych reprezentantów emigracji rosyjskiej, dla zbadania całokształtu sprawy.

Poslednija Nowosti 27.VIII podają, że Milukow opuścił Stany Zjednoczone po mimowolnie przedłużonym z powodu choroby pobycie i wraca do Francji.

Rul 29.VIII ogłasza pogłoskę o tajemniczym zgonie sowieckiego naczelnego dyrektora kolei wschodnio-chińskiej Łaszewicza, który podejrzewany był o udział w organizacji mongolskiego najazdu na Bargę. Według pogłosek Łaszewicz popełnił samobójstwo lub został zamordowany przez oficera chińskiego. W pierwszym okresie akcji opozycyjnej w sowieckiej partji komunistycznej, odgrywał Łaszewicz pewną rolę wśród zwolenników Trockiego, wykluczony był z partji, następnie zaś pogodził się z władzą partyjną i został przez nią ułaskawiony.

Rul 29.VIII donosi, że we wrześniu roku bież. odbędzie się w Białogrodzie rosyjski zjazd akademicki z udziałem licznych rosyjskich uczonych emigrantów.

Wozroždenje 18.VIII. donosi, że Burcew wznowił w Paryżu wydawanie swego pisma „La Cause Comuna", które ukazuje się w języku francuskim i ma na celu skierowanie opinji zachodniej na tory przeciwbolszewickie.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Krasnaja Gazeta 12.VIII. Chmury nad granicą (O stosunkach polsko-litewskich). — 15.VIII. Rozwiązanie się zbliża (Art. Mickiewicza-Kapsukasa o stosunkach polsko-litewskich).

Prawda 23.VIII. Walka o racjonalizację administracji sowieckiej. — Uwaga o kulturze fizycznej. — Kolektywizacja gospodarki rolnej. — 24.VIII. Zadania kampanji zasiewów jesiennych. — Czy jesteśmy przygotowani do poboru. — Jaką powinna być nasza polityka agrarna. — Wypadek podczas filmowania (komentarz do artykułu w „Głosie Prawdy"). — 26.VIII. Eksport — ważna część budownictwa socjalistycznego.

Mirowoje Choziajstwo i Mirowaja Politika (miesięcznik) z sierpnia. — Depresja gospodarcza w Stanach Zjednoczonych (art. Osińskiego). — Powstanie trzeciej partji w Stanach Zjednoczonych (art. Winogradowa). — Interwencja japońska w Chinach. — Problematy środkowo-europejskie. — Wyniki wyborów niemieckich. — Walka Japonji i Chin na terenie kolejowym w Mandżurji. — Życie gospodarcze krajów bałtyckich. — Życie gospodarcze Grecji powojennej. — Przemysł światowy sztucznego jedwabiu.

Nowoje Wremia 7.VIII. Mobilizacja prasy. — Ruch ludowo-rewolucyjny na Białorusi sowieckiej. — Emigracja rosyjska (o stosunku monarchistycznego Zjednoczenia patrjotycznego do metropolity Eulogjusza).

Poslednija Nowosti 8.VIII. Głos z zatopionego świata (o stosunku emigracji konserwatywnej do zagadnienia agrarnego w Rosji).

Poslednija Nowosti, 20.VIII. Odwrót armji rosyjskiej z Galicji i Polski (art. gen. Daniłowa o działaniach armji rosyjskiej w 1915 roku).

Rul, 21.VIII. Urzędy gubernjalne (o ustroju administracyjnym w ZSRR).

Rul, 22.VIII. Życie cerkiewne w Polsce.

Wozroždenje 23.VIII. Oświadczenie „Bratstwa Russkoj Prawdy" (w sprawie zarzutów, wysuniętych przeciwko tej organizacji przez wileńskie pismo „Nowaja Rossija").

Wozroždenje 27.VIII. Bez Rosji (w sprawie powstania paktu Kellogga).

Rul 29.VIII. Rosjanie w Polsce.

Zak. Gr. Prac. Dr.. S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.